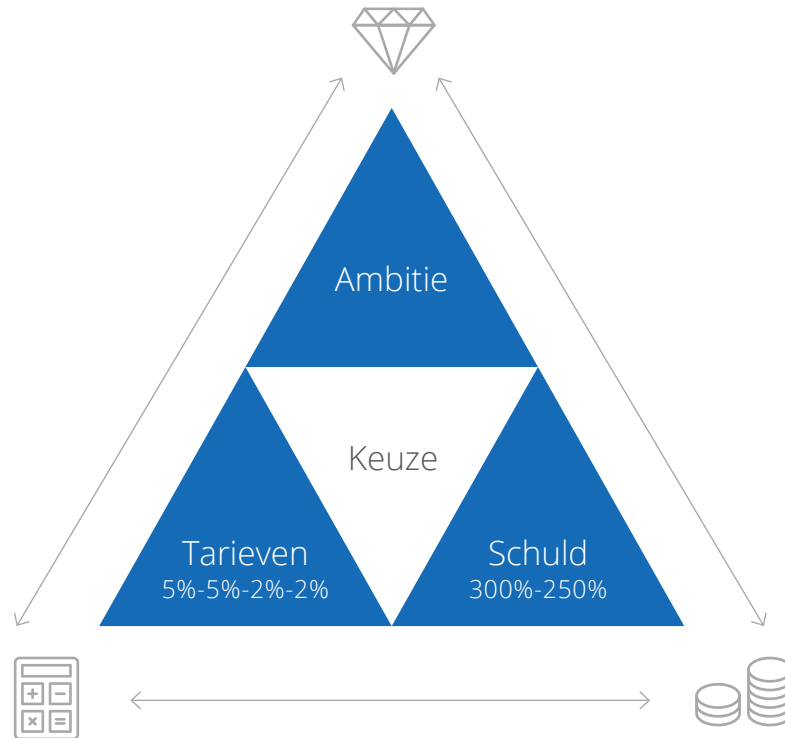

Bedragen in miljoenen, tenzij anders vermeld

Financiële speelveld

Beleidsvragen

- 1 Met de bestaande uitgangspunten komt de schuldenpositie in meerjarenperspectief boven de norm uit van 300% en (na 2030) 250%. Na 2032 komt de schuldenpositie uit onder de 250%. Is dit aanleiding voor de VV om eerder genomen besluiten met betrekking tot de schuldenpositie te wijzigen?
  - Wordt geaccepteerd dat de schuldenpositie meerjarig boven de norm zit of wordt bijsturing nodig geacht?
    - En als bijsturing nodig wordt geacht, wordt dan ingezet op de verhoging van de inkomsten (verhoging tarieven)?
    - Of, als bijsturing nodig wordt geacht, wordt dan ingezet op het omlaag brengen van de investeringen?
      - Doordat de ambities worden bijgesteld zodat er minder investeringen nodig zijn?
      - Of doordat de ambities op een andere manier worden gerealiseerd zodat er minder investeringen nodig zijn, bijvoorbeeld door minder zelf te investeren en andere (overheden) meer te laten investeren en daaraan een exploitatiebijdrage te leveren?
- 2 Met de bestaande uitgangspunten komt de algemene reserve vanaf 2023 onder de norm te liggen van de jaarlijkse netto-exploitatiekosten (voor egalisatie). Acht de VV dit acceptabel of is bijsturing nodig? Bijvoorbeeld door de algemene reserve in omvang te doen toenemen?
- 3 Er wordt gestuurd op programma's en er wordt gestuurd op thema's. Nog niet geheel duidelijk is hoe deze beide sturingslijnen zich tot elkaar verhouden. Ook is niet geheel helder wanneer sprake is van een thema waarop wordt gestuurd. Op welke wijze verhoudt programmatisch sturen zich tot thematisch sturen? En, als er ook thematisch wordt gestuurd, voor welke thema's geldt dat?
- 4 Indien wordt gekozen om ook thematisch te sturen, op welke wijze gebeurt dat? Wordt bijvoorbeeld bij de invulling van participatie, hoogheemraadschap als samenwerkingspartner, voldoende grip gerealiseerd op verbonden partijen?
- 5 De reële belastingopbrengsten zijn in 2016 met 6,5% gestegen ten opzichte van de reële belastingopbrengsten in 2015. Dit is hoger dan het voorgenomen maximum van 5%. Dat komt doordat de werkelijke opbrengsten in 2015 lager zijn dan begroot en de werkelijke belastingopbrengsten in 2016 hoger liggen dan begroot. Bij de begroting 2016 is uitgegaan van een stijging van de tarieven met 4,8%. Behoeft dit bijsturing of compensatie in het kader van het meerjarenperspectief en de programmabegroting?

Bestuurlijke vragen

Algemeen

Ambities

Tarieven

Schulden

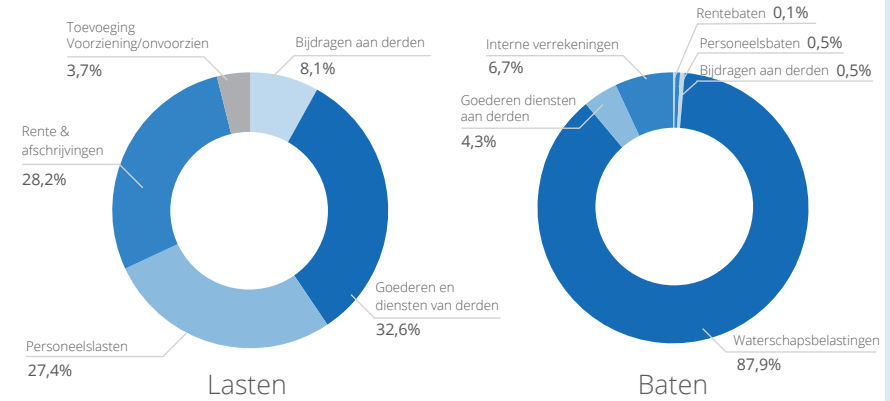
Risico's

Bedragen in miljoenen, tenzij anders vermeld

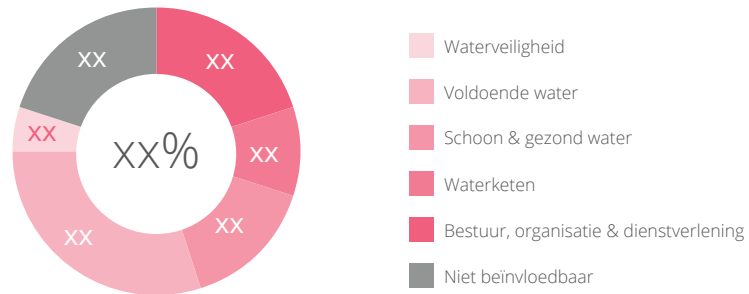
Resultaat 2016

	Jaarrekening 2016	Begroting na wijziging 2016	Begroting 2016
Lasten	€ 207,4	€ 197,8	€ 198,1
Baten	€ 205,8	€ 196,9	€ 195,8
Resultaat voor bestemming	-/- € 1,6	-/- € 0,9	-/- € 2,3
Inzet reserves	€ 1	€ 0,9	€ 2,3
Resultaat	-/- € 0,6	€ 0,0	€ 0,0

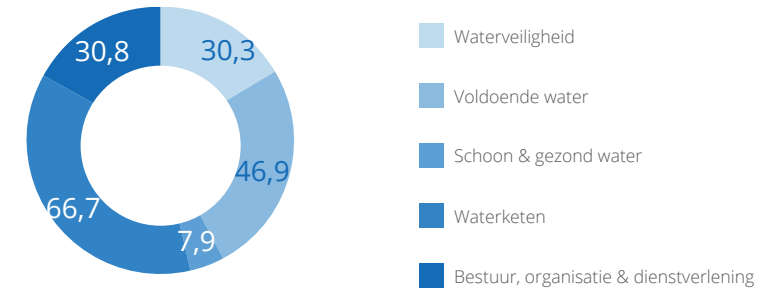
Lasten en baten

Beïnvloedbaar (fictief)

Lasten programma's

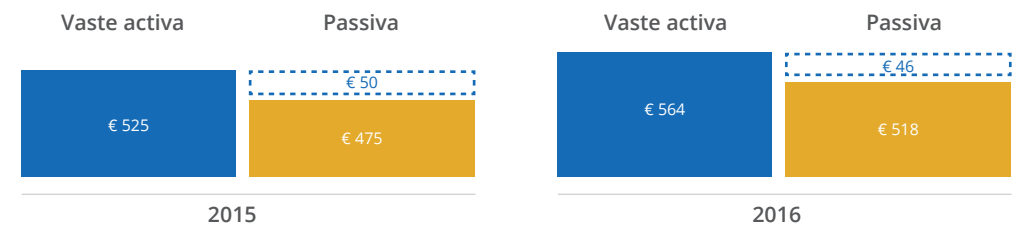

Top 5 (ontwikkelingen die zich in 2016 als nieuw hebben gemanifesteerd)

Ontwikkeling	Inschatting noodzakelijke investering
Klimaatakkoord 2015	PM
KNMI 2014	PM
Doelen EU/KRW	PM
WBPS (2016-2021)	PM
Koopkracht burgers	PM

zie voor voorbeelden rekenkamerbrief

Balans per 31 december 2016 en 31 december 2015

Bestuurlijke
vragen

Algemeen

Ambities

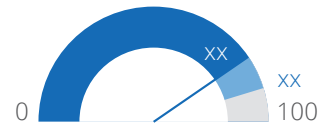
Tarieven

Schulden

Risico's

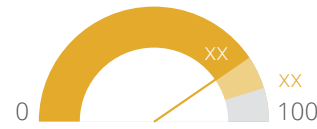
Bedragen in miljoenen, tenzij anders vermeld

Doelrealisatie programma's

Waterveiligheid

- Top 3 Meeste achterstand opgelopen
- 1 Lorem ipsum ricienectia
  - 2 Lorem ipsum ricienectia
  - 3 Lorem ipsum ricienectia

Voldoende water

- Top 3 Meeste achterstand opgelopen
- 1 Lorem ipsum ricienectia
  - 2 Lorem ipsum ricienectia
  - 3 Lorem ipsum ricienectia

Schoon & gezond water

- Top 3 Meeste achterstand opgelopen
- 1 Lorem ipsum ricienectia
  - 2 Lorem ipsum ricienectia
  - 3 Lorem ipsum ricienectia

Waterketen

- Top 3 Meeste achterstand opgelopen
- 1 Lorem ipsum ricienectia
  - 2 Lorem ipsum ricienectia
  - 3 Lorem ipsum ricienectia

Bestuur, organisatie & dienstverlening

- Top 3 Meeste achterstand opgelopen
- 1 Lorem ipsum ricienectia
  - 2 Lorem ipsum ricienectia
  - 3 Lorem ipsum ricienectia

Bestuurlijke
vragen

Algemeen

Ambities

Tarieven

Schulden

Risico's

Doelrealisatie thema's

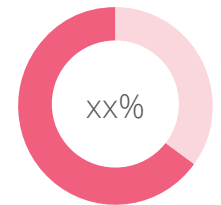
	Duurzaam- heid		Innovatie		Participatie		Deregulering		Dienst- verlening	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Waterveiligheid	Doel bijna behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald	Nog niet behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald
Voldoende water	Doel bijna behaald	Doel behaald	Nog niet behaald	Doel behaald	Nog niet behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald
Schoon & gezond water	Nog niet behaald	Doel behaald	Nog niet behaald	Doel behaald	Nog niet behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald
Waterketen	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel bijna behaald	Nog niet behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald
Bestuur, organisatie & dienstverlening	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel bijna behaald	Nog niet behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald	Doel behaald

- Nog niet behaald
- Doel bijna behaald
- Doel behaald

Participatie Hoogheemraadschap als samenwerkingspartner

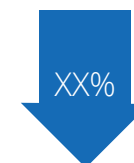

Doelmatigheidsrealisatie

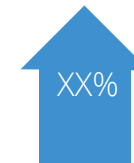

 Samen uitgevoerd

Projecten die in samenwerking worden uitgevoerd

Investerings
/schuldenpositie

Bijdragen
aan derden

Bedragen in miljoenen, tenzij anders vermeld

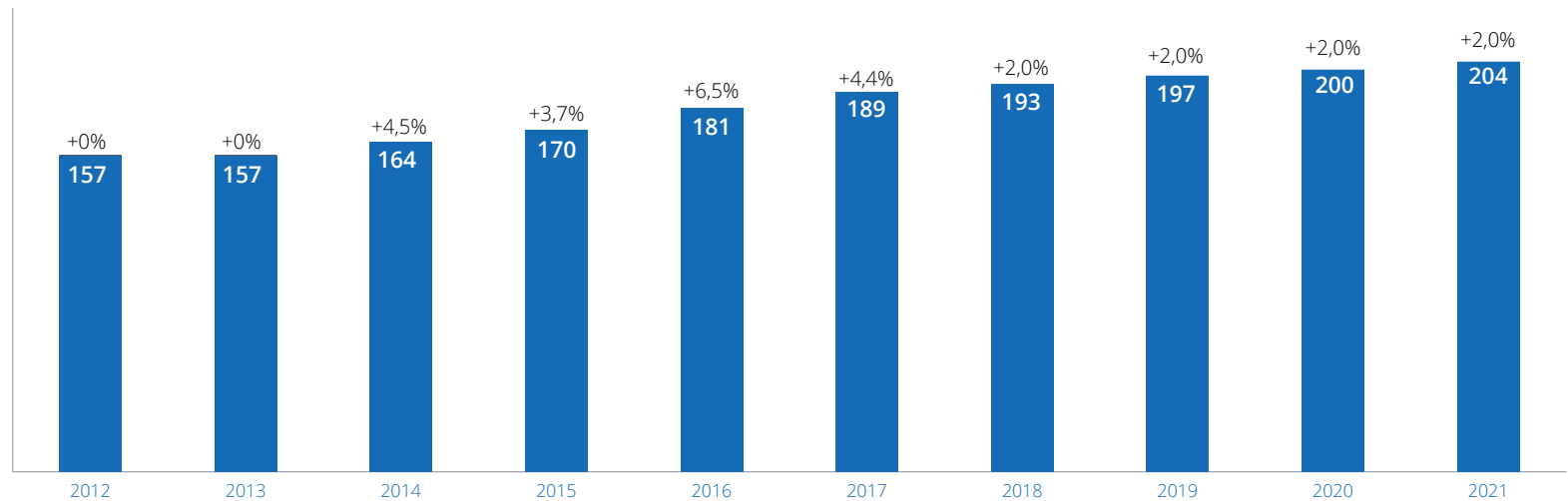
Belastingopbrengsten 2016

Verdeling over categorieën	Jaarrekening 2016	Begroting 2016	Vershil	Jaarrekening 2015
Zuiveringsheffing huishoudens	61,8	60,8	1,0	54,6
Zuiveringsheffing bedrijven	15,2	16,1	-0,9	13,2
Verontreinigingsheffing	0,4	1,0	-0,6	-0,2
Ingezetenenomslag	50,8	50,4	0,4	50,7
Omslag Gebouwd	46,5	45,4	1,1	44,9
Omslag Ongebouwd Overig	3,7	3,9	-0,2	4,0
Onslag Ongebouwd Wegen	2,5	2,6	-0,1	2,6
Omslag Ongebouwd Natuur	0,1	0,1	-	0,1
Totale belastingopbrengsten	€ 181,0	€ 180,3	€ 0,7	€ 169,9
Ontwikkeling belastingopbrengsten	+ 6,5%	+ 6,1%		

Meerjarenperspectief belastingopbrengsten

Norm

5% (2016)
5% (2017)
2% (2018)
2% (2019)

Bestuurlijke
vragen

Algemeen

Ambities

Tarieven

Schulden

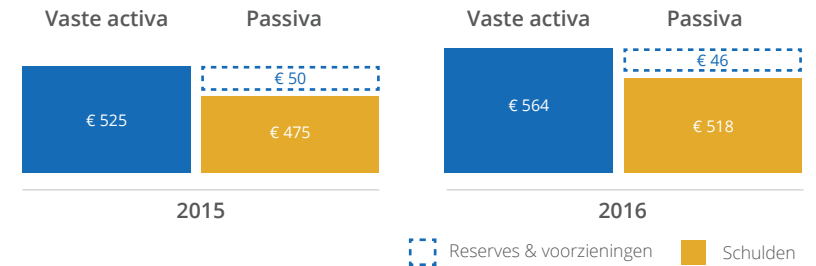
Risico's

Bedragen in miljoenen, tenzij anders vermeld

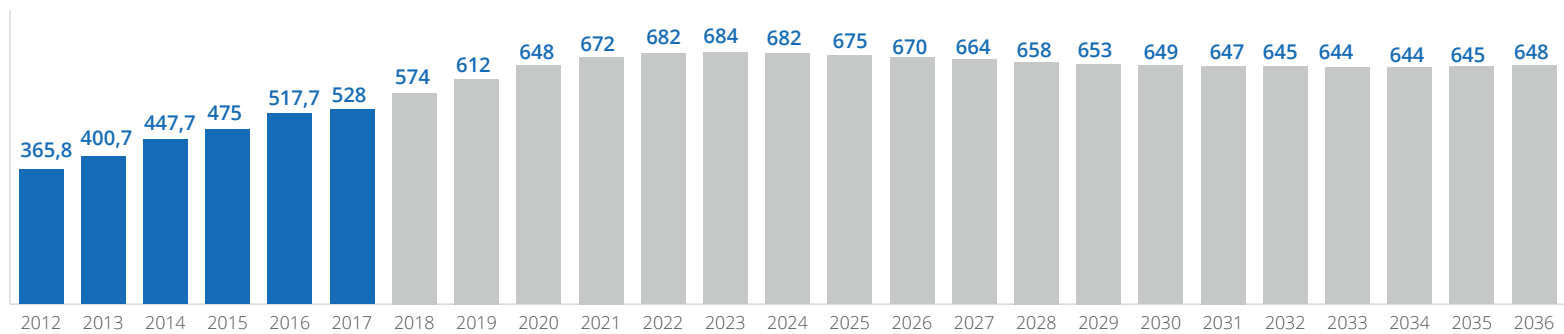
Schuldenpositie 2016

	Jaarrekening 2016	Begroting na wijziging 2016	Begroting 2016
Totale schuldenpositie	€ 517,7	€ 553,9	€ 557,1
% van de belastingopbrengsten	286 %	307 %	309 %
Totale kapitaallasten	€ 58,8	€ 53,3	€ 53,1
% van de belastingopbrengsten	32,5 %	29,5 %	29,5 %

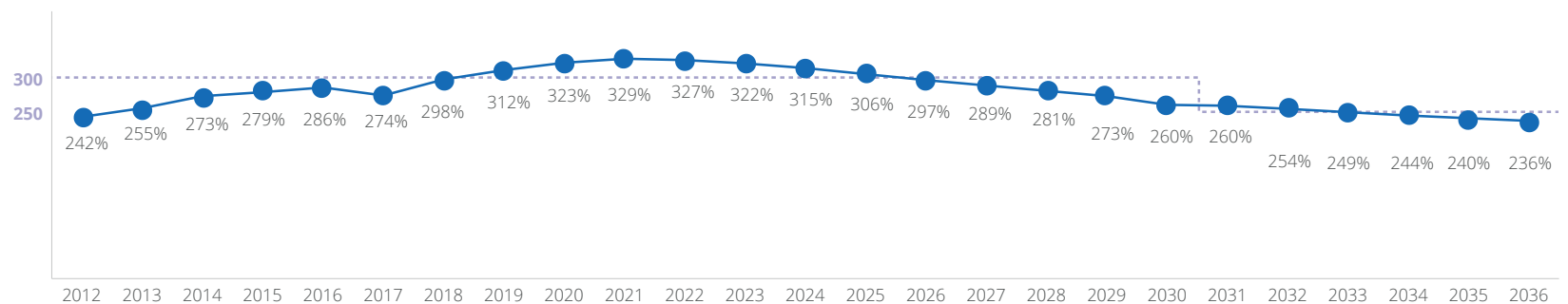
Balans per 31 december 2016 en 31 december 2015

Meerjarenperspectief schuldenpositie

Meerjarenperspectief aandeel schulden van de belastingopbrengsten

Bestuurlijke
vragen

Algemeen

Ambities

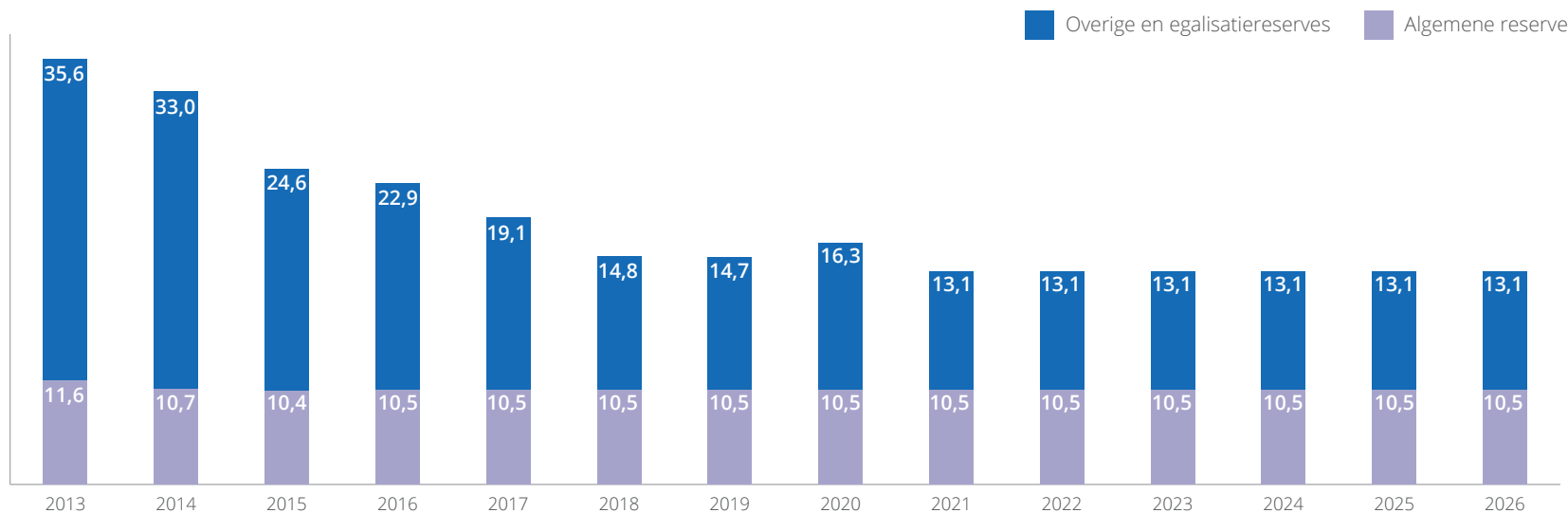
Tarieven

Schulden

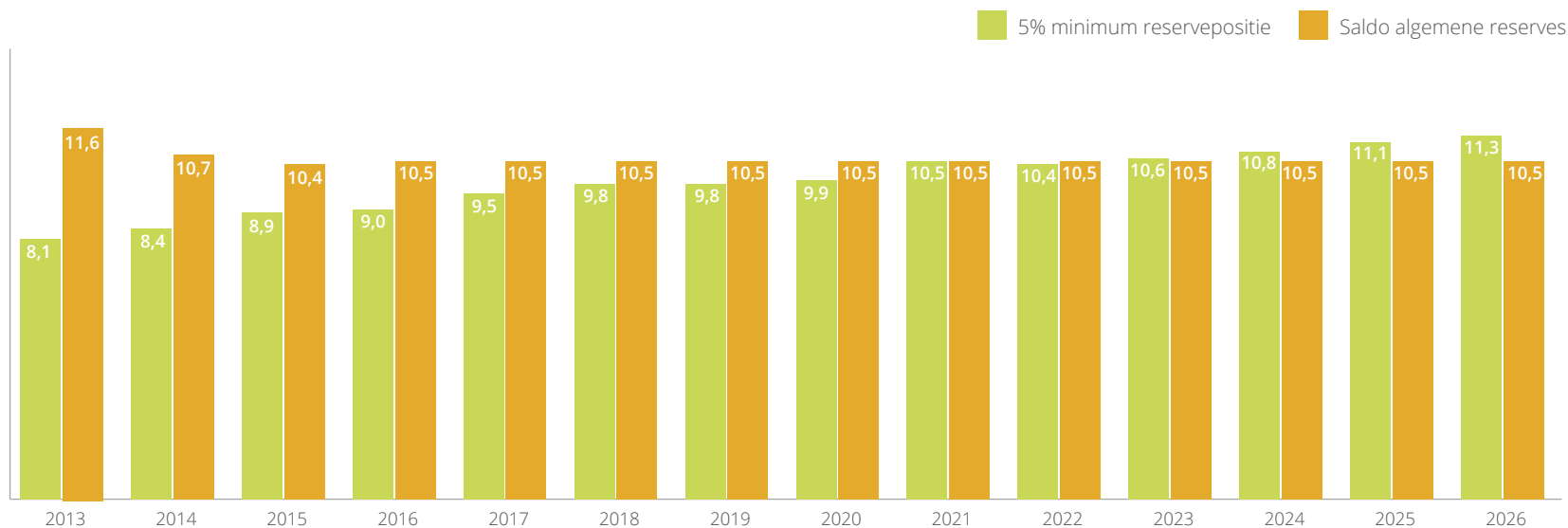
Risico's

Bedragen in miljoenen, tenzij anders vermeld

Meerjarenperspectief reserves

Weerstandsvermogen

Bestuurlijke
vragen

Algemeen

Ambities

Tarieven

Schulden

Risico's